

بررسی اظهاراتی که رئیس جبهه اصلاحات از زمان پیروزی پزشکیان علیه کابینه او داشته است

مین‌گذاری اصلاح‌طلبان تندرو در مسیر دولت

علی مزروعی

خبرنگار گروه شد روز

با تایید صلاحیت مسعود پزشکیان در انتخابات این نگرانی به وجود آمد که برخی جریان‌های رادیکال اصلاح‌طلبان بخواهند از تریبون در اختیار او برای طرح اظهاراتی علیه منافع ملی سوء استفاده کنند. پزشکیان اما با تکیه به تجربه سیاسی چند دهه‌ای خود در این دام گرفتار نشد. همین امر نیز باب حمله به رئیس‌جمهور و طرح مطالبات غیرمنطقی از او را توسط جبهه‌ها رادیکال‌تر اصلاح‌طلبان گشود. اگر قرار باشد فهرستی از اصلاح‌طلبانی داشته باشیم که در شتون مختلف تلاش داشته‌اند به دولت پزشکیان اعمال فشار کنند در صدر این فهرست، نام آذر منصوری جای می‌گیرد. فردی که از نخستین دقایق پیروزی پزشکیان همواره به نحوی عمل کرده که گویی به چیزی جز شکست حداکثری آن قانع نیست. اعلام برائت از دولت و هم‌زمان سهم خواهی حداکثری از کابینه دست‌ورکار پیشین آذر منصوری برای تقابل با دولت بود. پس از پایان فرآیند تعیین وزرای پیشنهادی نیز روایت شکست از تلاش‌های دولت در دستور کار آذر منصوری قرار گرفته است. مرور رویکردهای تقابلی رئیس جبهه اصلاحات می‌تواند مفر خوبی در اختیار رئیس‌جمهور قرار دهد که به او قدرت‌گریز از دام‌های منفعت‌طلبانه و ضدملی می‌دهد.

تلاش اصلاح‌طلبان برای به شکست کشاندن دولت چهاردهم

آذر منصوری که علی‌رغم ایفای نقش در فرآیند تعیین کابینه نقش خود را منکر شده و مدعی بود جبهه اصلاحات صرفاً شان همراهی و نظارت بر عملکرد دولت دارد در جدیدترین موضع سیاسی خود مهم‌ترین ایده دولت پزشکیان یعنی وفاق ملی را زیر سوال برده و در تویییتی با طرح مطالبه‌ای غیرمرتبط از رئیس‌جمهور ایده وفاق ملی را ناکام توصیف می‌کند. آذر منصوری که خیلی‌روز به کنشگری فعال برای به شکست کشاندن دولت چهاردهم تبدیل شده همان مسیری را تبیین می‌کند که پیش از این وزیر علوم دولت اصلاحات پیش روی رئیس‌جمهور قرار داده بود. مصطفی معین دو روز پس از پیروزی پزشکیان قبل از آنکه هنوز دولتی تحویل داده شود طی نامه‌ای چندین مطالبه ریز و درشت از جمله تغییر قانون اساسی و آزادی محکومان فتنه را مطرح کرده و از پزشکیان خواسته بود تا در صورت عدم تحقق این مطالبات از سمت خود استعفا دهد. بعد از گذشت یک ماه به نظر می‌رسد تلاش مصطفی معین برای به شکست کشاندن دولت اصلاح‌طلبان جنبه‌ای عمومی‌تری در بین اصلاح‌طلبان پیدا کرده است تا

درباره سفر پوتین به باکو

سرکشی به حیاط خلوت

سفر رئیس‌جمهور روسیه به همراه وزیر خارجه او به باکو فرهنگ‌نشان آن هم بعد از وقفه‌ای شش‌ساله و برای اولین بار پس از شروع جنگ، واکنش‌های زیادی به همراه داشته است. برخی از تحلیلگران سفر اخیر را به تحولاتی که اخیراً در جریان جنگ اوکراین رخ داده، مرتبط دانستند. برخی اما معتقدند تحریم‌های شدید اقتصادی علیه روسیه، سویتن را به سمت گسترش روابط با جمهوری آذربایجان برای خرید نفت روس قرار داده است. بخش قابل توجه سفر پوتین اما اظهارنظری بود که لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه آن را مطرح کرد. لاوروف در صحبت‌های خود به انسداد کریدور زنگه‌زور هم اشاره کرد و ارمنستان را مقصر انسداد این مسیر کریدوری دانست و گفت: «ارمنستان مانع گشایش کریدور زنگه‌زور است.» عزم روسیه برای به راه انداختن کریدور زنگه‌زور این سوال را به وجود آورده که با توجه به خط فرمز ایران به کریدور زنگه‌زور، روابط ایران و روسیه تحت تاثیر قرار خواهد گرفت؟ برای پاسخ به این سوال و بررسی ابعاد مهم سفر پوتین به باکو، با حسن بهشتی‌پور و شعیب بهمن، کارشناسان مسائل بین‌الملل گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

سفر برنامه‌ریزی شده پوتین برای عادی نشان دادن شرایط جنگ

شعیب بهمن، کارشناس روسیه درباره اینکه ابعاد سفر پوتین به باکو در شرایط فعلی چیست، گفت: «این سفر از قبل برنامه‌ریزی شده بود و در دستورکار طرفین قرار داشت. بنابراین هم‌زمانی سفر با اتفاقات جدید در جبهه اوکراین، تاخیری ایجاد نکرد و از این حیث می‌توان گفت شاید پوتین خواسته شرایط را عادی و تحت کنترل نشان دهد و شرایط را عادی تلقی کند و بگوید شرایط آنقدر بد نیست که او حتماً باید در مسکو بماند. بنابراین اصل سفر برنامه‌ریزی شده بود اما هم‌زمانی آن با تحولات جنگ می‌تواند بیشتر این پیام را داشته باشد.» بهمن در ادامه به تاثیر این سفر در شرایط و تحولات بین‌المللی اشاره کرد و توضیح داد: «در چهار سال گذشته منطقه قفقاز دستخوش تغییر و تحولات ژئوپلیتیک سیاسی و امنیتی قابل توجهی شده است. به‌رحال مادر چهارسال گذشته شاهد وقوع تحولات ژئوپلیتیکی در منطقه بودیم. در جنگ ۲۰۲۰ جمهوری آذربایجان موفق به تسلط بیشتری برمنطقه شد و در جنگ سوم قوه‌باغ موفق به تسلط بر این منطقه شد. هر دو این رویدادها به نظر با مساعدت روس‌ها انجام شده، اگرچه جمهوری آذربایجان از کمک مستقیم نظامی ترکیه و اسرائیل بهره‌مند بود اما با مساعدت روسیه در تحولات منطقه موفق به کسب این دستاورد شد. بنابراین علی‌اف و هیات حاکمه جمهوری آذربایجان در مورد این ماجرا خود را مدیون روسیه می‌دانند و البته در بیش از دوسالی که جنگ اوکراین رخ داده، نگرش روس‌ها به جمهوری آذربایجان تا حد زیادی دستخوش دگرگونی شده است به این معنا که مسدودشدن مسیرهای تجاری روسیه به سمت غرب، به‌خصوص بعد از اعمال تحریم‌های گسترده که علیه این کشور به‌وجود آمد، روس‌ها را ناگزیر کرد به سمت مسیرهای جایگزین بگردند. قاعدتاً یکی از مهم‌ترین مسیرهای جایگزین نگاه روسیه به سمت جنوب بود.»

آذربایجان نقطه آغاز نقش آفرینی قفقاز

بهمن در ادامه به این موضوع اشاره کرد که روسیه به دنبال مسیرهای جایگزین برای ارتباط با غرب، جنوب و جمهوری آذربایجان را انتخاب کرد و گفت: «در این مسیر جمهوری آذربایجان به عنوان کشوری که می‌توانست پیوستگی

جایی که رئیس جبهه اصلاحات نیز وارد گود شده و در کنشی کاملاً منطبق بر، نامه مصطفی معین بعد از طرح یک مقاله غیرمرتبط ایده وفاق ملی را شکست‌خورده دانسته است.

وفاق ملی در حصر اصلاح‌طلبان

در چند روز اخیر دختر میرحسین موسوی که با اظهاراتی غیرواقعی و رادیکال تلاش کرده تا با شناکردن در دریای حواشی سیاسی پدرش از خود وجهه یک بلاگر سیاسی را بسازد شکسی جدید از میرحسین موسوی و زهرا رهنورد را هم‌زمان با سالروز کودتای ۲۸ مرداد را در صفحه اینستاگرام خود منتشر کرد و در ذیل آن به کنایه کودتای ۲۸ مرداد را با وقایع ۸۸ همانندسازی کرده و با به‌کار بردن لفظ کودتا تلویحاً اتهام جعلی تقلب در انتخابات را تکرار کرد. فارغ از جعلی بودن چنین ادعایی نرگس موسوی به این نکته توجه نکرده که کودتا به معنی براندازی دولت مستقر از مسیرهای رادیکال توسط گروه اقلیت است. این معنی نیز در تاریخ معاصر ایران با رفتارهای هیجان‌زاده‌ای عجین شده است که هواداران میرحسین موسوی، کاندیدای شکست‌خورده وقت از خود نشان می‌دادند و رهبران اصلاح‌طلبان از جمله خود میرحسین موسوی بدون ارائه هیچ سندی بر آن دامن می‌زدند تا بیشتر خود را به کودتاگران شبیه کنند. پس از انتشار این عکس و متن جنجال‌برانگیز روز گذشته آذر منصوری با بازتشر عکس جدید میرحسین موسوی مدعی شد: «سال گذشته نامه‌ای به دبیر شورای عالی امنیت ملی نوشتم و خواستار رفع حصر شدیم و پاسخی جز احضار نرگس‌نفرم.» آنچه بیش از این اظهارات تکراری در متن توییت آذر منصوری جلب توجه می‌کند مطالبه تلویحی رفع حصر از دولت پزشکیان است. او در این توییت وفاق ملی که شعار انتخاباتی رئیس‌جمهور بوده است را بدون رفع حصر محکومان فتنه پیروژه‌ای ناکام می‌خواند. آذر منصوری درحالی‌در جملاتی مشابه مصطفی معین رفع حصر را از پزشکیان مطالبه می‌کند که اساساً این امر در حیطه وظایف رئیس‌جمهور نیست. اینکه اصلاح‌طلبان بدون توجه به عدم ارتباط موضوع به مسئولیت‌های رئیس‌جمهور مداف رفع حصر را از رئیس‌جمهور مطالبه می‌کنند به این معنی است که آنها خواهان استفاده پزشکیان از تریبون در اختیار خود برای طرح اظهاراتی جنجال‌ساز هستند؛ اظهاراتی که هیچ کمکی به اصلاح وضعیت اقتصادی و اجتماعی کشور نمی‌کند. فارغ از اینکه مطالبه رفع حصر تا چه حد براساس حق طلبی با تقابل با حق مطرح می‌شود این موضوع قابل توجه است که اصلاح‌طلبان رادیکال تلاش دارند اولویت‌های اصلی را در ذهن رئیس‌جمهور جا‌به‌جا کنند. اگر رئیس‌جمهور به چنین دامی بیفتد بخش زیادی از انرژی خود را صرفاً امور فرسایشی و تقابل‌های غیرضرور با سایر قوا کرده و از امور اصلی کشور بازمی‌ماند. این امر به معنی شکست ایده‌های دولت چهاردهم و از بین رفتن سرمایه اجتماعی آن است و کنش‌های

جناب رادیکال نشان می‌دهد خیلی هم نسبت به چنین موضوعی بی‌رغبت نیستند. اصلاح‌طلبان هم نسخه شکست برای دولت تجویز می‌کنند و هم تلاش دارند تا درصورت فرار پزشکیان از این دام پهن شده شعارهای او را زیر سوال برده و به هر طریق تصویری شکست‌خورده از دولت او برای مردم روایت کنند. ناکام توصیف کردن پیروژه وفاق ملی توسط آذر منصوری نیز در همین چهارچوب قابل ارزیابی است.

مرزبندی با دولت و منصوروی کلید زد

در بین چهره‌های حامی پزشکیان در ایام انتخابات آذر منصوری نخستین فردی بود که پس از پیروزی مسیر مرزبندی با پزشکیان را کلید زد. درحالی‌که چهره‌های متعددی از جبهه اصلاحات در شورای عالی انتقال قدرت و کمیته‌های آن حضور داشتند آذر منصوری در توییتی مدعی شد جبهه اصلاحات ایران برنامه‌ای برای معرفی اعضای کابینه دولت آینده ندارد. منصوری در ادامه مدعی شد: «این جبههٔ انقش اصلی خود را صرفاً همراهی و حمایت از دولت چهاردهم و نیز نظارت بر عملکرد آن می‌داند. این اظهارات خیلی زود توسط سایر اعضای شورای انتقالی زیر سوال رفت. پس از آن‌که شفیعیان از چهره‌های رسانه‌ای نزدیک به پزشکیان اعلام‌کرد جبهه اصلاحات در همه کمیته‌ها عضو دارد طرف، رئیس شورای انتقال قدرت نیز تشریح کرد که به دلیل خاستگاه اصلاح‌طلبی پزشکیان در همه کمیته‌های تعیین کابینه یک کرسی به جبهه اصلاحات داده شده است. به این طریق جبهه اصلاحات به عنوان یکی از مهم‌ترین گروه‌های اثرگذار در تعیین کابینه نقش خود را منکر شده و اظهار می‌کند نقشی در تعیین کابینه ندارد. اعلام برائت از گزینه مدنظر اصلاح‌طلبان پیش از این در تقابل با روحانی تمرین کرده بودند. آنها که در هر دو دوره ریاست‌جمهوری روحانی در کمین تبلیغاتی او فعالیت می‌کردند با نزدیک شدن به پایان دولت روحانی برای اینکه در موج انتقادات جامعه به روحانی غرق نشوند، به مرزبندی با او پرداخته و تلاش کردند تا خود را جدا از دولت او معرفی کنند. عدم نتیجه‌گیری در این رویکرد باعث شد تا سرمایه اجتماعی اصلاح‌طلبان به قدری ریزش پیدا کند که آنها به قول عبدالعلی‌زاده، رئیس ستاد انتخاباتی پزشکیان حتی در معرفی پنج هزار نفر برای حضور درای صندوق رای نیز عاجز بمانند. این شکست باعث شده آنها درمورد پزشکیان به اندازه روحانی تعلل نکرده و خیلی زودتر و از همان آغاز دولت مرزبندی را شروع کنند تا علی‌رغم اثرگذاری در کابینه درآینده هیچ مسئولیتی در قبال عملکردآن نداشته و بتوانند در انتخابات‌های عادی نیز از موضع یک مدعی وارد فضای انتخابات شوند.

سهم خواهی از گوشت قربانی

آذر منصوری علاوه‌بر اعلام برائت و طرح مطالبات غیرمنطقی در جریان

بلکه می‌تواند به عنوان کریدوری مطرح شود که از شمال‌شرقی‌ترین نقطه ایران آغاز و به شمال‌غربی‌ترین نقطه ایران ختم می‌شود. ما در این زمینه باید طراحی و برنامه‌ریزی دقیق داشته باشیم و به شکل جدی وارد عمل شویم، قبل از اینکه دیگران بخواهند کاری انجام دهند ما باید این مسیر را به عنوان مسیری آماده در اختیار طرفین مختلف بگذاریم و خوب وقتی این ظرفیت وجود داشته باشد، قاعدتاً رفتن به سمت مسیرهای جایگزین برای طرف‌های مقابل می‌تواند بی‌فایده باشد و با توجه به خطوط قرمزی که ایران تعیین کرده، هزینه‌ها باشد، بنابراین کنار رویکرد سلبی که داریم، به‌صورت ایجاد کریدور زنگه‌زور و ترسیم خط قرمز برای خود، باید به‌دنبال روش‌های ایجابی برویم تا بتوانیم صحنه تحولات قفقاز را به درستی مدیریت کنیم.»

تضاد منافع در روابط بین‌الملل طبیعی است

بهمن در ادامه درمورد اینکه چطور می‌شود این تعارض منافع در عرصه دیپلماتیک را حل و فصل کرد، گفت: «در عرصه دیپلماتیک ایران به‌وضوح مواضع و خطوط قرمز خود را اعلام کرده است. در دیداری که پوتین با رهبرانقلاب داشت، رهبرانقلاب به صراحت خطوط فرمز ایران در منطقه قفقاز را ذکر کرد و بر ایستادگی ایران بر مواضع خود هم تاکید کردند اما اینجا تضاد منافع به وجود آمد، اینکه ایران و روسیه روابط نزدیکی در مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی دارند یا دیدگاه‌های مشترکی درمورد خیلی از مسائل بین‌المللی دارند یا تلاش می‌کنند که روابط دو جانبه خودشان را گسترش یا دهند دلیل نمی‌شود که تضاد منافع نداشته باشند. تضاد منافع یک امر عادی در روابط بین‌الملل است، منتها معضل اصلی این است که بتوانیم تضاد منافع را مدیریت کنیم، ما در این حوزه به دیپلماسی فعال‌تری نیاز داریم. البته داشتن کلان‌استراتژی‌هایی که بتوانیم در حوزه قفقاز پیاده کنیم هم مهم است. یکی از آنها راهگزار ارس است که اگر آن را ایجاد کنیم می‌توانیم به عنوان یک راه‌گذر جایگزین به همه طرف‌ها به عنوان یک مسیر امن و باثبات پیشنهاد دهیم و البته در کنار این حتماً باید راهبردهای دیگری هم برای مدیریت تحولات قفقاز داشته باشیم و نباید دست روی دست بگذاریم که زمان خیلی از مسائل را حل کند. به‌رحال گذر زمان نشان داده که منافع بازیگران ممکن است دچار تغییر و تحول شود. در نتیجه باید فعال بودن خودمان در مواجهه با مسائل قفقاز را حفظ کنیم و در این زمینه حتماً استراتژی‌های همراه برنامه عملیاتی و قابل اجرا را داشته باشیم.»

دورزن تحریم‌ها علت سفر پوتین به روسیه

بهشتی‌پور، کارشناس مسائل بین‌الملل ابتدا درمورد علت سفر پوتین به باکو گفت: «عمده دلیل سفر پوتین این بود که پوتین تحت تحریم است و در این مدت کشورهایی می‌رود که می‌تواند، برود. بعد از کره شمالی به آذربایجان رفته و احیاناً کشورهای دیگری مثل فن و کشور خواهد رفت. اما اصلی‌ترین دلیل سفر پوتین به جمهوری آذربایجان به خاطر دور زدن تحریم‌هاست. الان روسیه روابط ویژه‌ای را با جمهوری آذربایجان برقرار کرده و امیدوار است بتواند از طریق جمهوری آذربایجان تحریم‌ها را دور بزند، به این شکل که روسیه قرار است گاز صادراتی‌اش را به ایران بفرستد. یکی از مسیرهای انتقال این گاز می‌تواند جمهوری آذربایجان باشد، یکی بحث نفت است که آذربایجان می‌تواند نفت روسیه را به نام خودش بفرشود و این مجموعه اقدامات به دور زدن تحریم‌ها کمک می‌کند. روسیه برای دور زدن تحریم‌ها روی روابط با ایران، جمهوری آذربایجان و کره شمالی سرمایه‌گذاری کرده است. بنابراین اصلی‌ترین موضوع این است که

تعیین کابینه نیز حداکثر تلاشش را برای سهم خواهی به کار برد تا مثلث آتش را علیه دولت چهاردهم تکمیل کرده باشد. درحالی‌که رئیس جبهه اصلاحات مدعی بود هیچ نقشی در تعیین کابینه ندارد صوتی از یک جلسه در فضای مجازی منتشر شده که اصلاح‌طلبان در یک جلسه از رئیس جبهه اصلاحات درخواست دارند برای ورود برخی چهره‌ها به کابینه چانه‌زنی کند و منصوری نیز توضیح می‌دهد که او از کانال مسیدمحمد خاتمی پل ارتباطی مستقیمی به پزشکیان زده و مطالبات آنها را پیگیری می‌کند. منصوری این رویکرد مهم خواهانه را این‌گونه تشریح می‌کند: «ما جلسه‌ای با خاتمی داشتیم و آنجا این دغدغه‌ها را مطرح کردیم. چون خاتمی هم وقت گرفته بودند با پزشکیان صحبت کنند از ایشان خواستیم که این نگرانی ما را عیناً منتقل کنند. طبق اخباری که دارم ایشان منتقل کردند، جایگاه جبهه اصلاحات را به پزشکیان یادآورد شدند و ایشان هم تایید کردند که جبهه اصلاحات در روی کار آمدن پزشکیان یای کار بوده و باید پاسخگوی افکار عمومی باشد.» شدت سهم خواهی‌ها از کابینه پزشکیان به حدی بود که بهزاد نبوی، رئیس سابق جبهه اصلاحات کابینه را گوشت قربانی توصیف کرد و درخواست داشت تا سهم خواهان دست از سر آن بردارند. پزشکیان نیز در دیدار با اعضای ستاد انتخاباتی‌اش به این سهم خواهی معترض شد و گفت: «از هرکس که کمک می‌خواهیم افراد خودش را معرفی می‌کند.»

ما سهم خواه نیستیم، همه‌اش را می‌خواهیم

تلاش اصلاح‌طلبان برای ذیج دولت پزشکیان به نفع خود، به سهم خواهی محدود نموده و آنها پس از انتشار فهرست کابینه بابت عدم تحقق مطالبات تمامیت‌خواهانه به رئیس‌جمهور معترض شده و جبهه اصلاحات نیز در این باره نامه‌ای منتشر کرد. این نامه یک شب قبل از اعلام رسمی فهرست کابینه توسط جبهه اصلاحات منتشر شد و آذر منصوری نیز آن را روی صفحه شخصی خودش قرار داد. در این نامه جبهه اصلاحات تلویحاً مدعی شده کابینه پیشنهادی براساس «ویژه‌گرینی» و «حذف شایستگان» شکل گرفته و ناامیدی مردم را در پی دارد. این اظهارات درحالی مطرح می‌شود که مطابق چیزی که ظرف، رئیس شورای انتقالی گفته از ۱۹ وزیر پیشنهاد شده ۱۰ وزیر جزء گزینه‌های شورای عالی بوده‌اند، همان شورایی که جبهه اصلاحات در آن نماینده داشته است. به این ترتیب جبهه اصلاحات اگر مدعی ویژه‌گرینی بوده‌بیش از همه باید خود را سرزنش کند نه اینکه با بهانه جویی و طرح اتهاماتی به رئیس‌جمهور این تصویر را از خود بسازد که گویی به چیزی جز اثرگذاری حداکثری در تمام کابینه قانع نیست. آن هم کابینه‌ای که آذر منصوری با انتشار توییتی در نخستین روزهای تشکیل شورای انتقالی نشان داد هیچ عزمی برای مسئولیت‌پذیری در قبال آن ندارد.

مساله صادرات گاز و نفت روسیه از طریق جمهوری آذربایجان ممکن می‌شود. نکته مهم دیگر این است که در بحث اختلاف بین ایران و جمهوری آذربایجان به‌طور آشکار طرف ارمنستان بیشتر نشان داده که می‌خواهد به آمریکا و فرانسه نزدیک شود و طرف آذربایجان هم بیش از اینکه به آمریکا یا اسرائیل اتکا کند، البته مناسباتش به روسیه نزدیک‌تر است، در هر حال این مساله‌ای است که البته حتماً برای طرف ارمنی درست و امن سفر را دنبال می‌کند. درست است که پاشینیان روابط بهتری با غرب دارد تا روسیه اما مجموعه مناسبات روسیه و ارمنستان به‌گونه‌ای است که ارمنستان به همین راحتی نمی‌تواند مناسباتش با روسیه را قطع کند و به سمت غرب بیاید، به‌رحال ارمنستان همچنان نیاز دارد که مناسبات خود را با روسیه، درست بکند. اما نزدیک‌شدن روسیه به آذربایجان برای ارمنی‌ها هم جالب توجه است.»

روسیه نگران حضور آمریکایی‌ها در حیاط خلوت‌شان

بهشتی‌پور در ادامه اشاره‌ای هم به پیمان صلح میان آذربایجان و ارمنستان کرد و گفت: «مساله میانجیگری روسیه بین آذربایجان و ارمنستان جدا از موضوع تحریم‌هاست. مساله قفقاز جنوبی اصولاً منطقه نفوذ روسیه طی سال‌های گذشته بوده است. آنجا حیاط خلوت روسیه محسوب می‌شود. روسیه نگران است که آمریکایی‌ها بتوانند از طریق ارمنستان و گرجستان، با آذربایجان نفوذ خودشان را در قفقاز جنوبی افزایش دهند و اینچرا را مرکزی کنند برای فشار آوردن به روسیه و حتی ممکن است بحث عضویت گرجستان یا حتی ارمنستان را در ناتو مطرح کنند. اینها تهدیدهای جدی از نظر روسیه است، بنابراین روسیه به دنبال تثبیت وضعیت قفقاز جنوبی است، به‌گونه‌ای که با برقراری صلح و ثبات بهانه آن دست از مسائلی که گرفته‌شود و زمینه‌ای برای مداخله فراهم نشود. بنابراین به نظر می‌رسد که روسیه جدی است، قیلام‌ها بوده است، بعد هم آن پیمان صلح نبوده است، یک توافق آتش‌بس بوده تا تبدیل به پیمان صلح شود، هم به نفع جمهوری آذربایجان است، هم به نفع ارمنستان است. درمورد آن کریدور هم باید تعریف شود و بر سر تعریف آن اختلاف نظر است، اگر آنچه روسیه می‌بیند، حمل‌ونقل ترانزیتی است، خوب ارمنستان با این مخالفتی نخواهد کرد اما اگر قرار است بخشی از حاکمیت آنجا نایده گرفته‌شود و تحت کنترل روسیه گذاشته‌شود برای اینکه آذربایجان از طریق آن به نقشه‌ها دسترسی داشته باشد قطعاً با مخالفت ارمنستان روبه‌رو خواهد شد و ایران هم مخالف آن خواهد بود. بنابراین اگر هدف آنها صرفاً دسترسی داشتن است می‌توانند از جاده‌های دیگری مثل جاده‌های ترانزیتی استفاده کنند و نیازی ندارد که ارمنستان نایده گرفته‌شود.» او درباره اینکه احیای این کریدور بر روابط ایران و روسیه تاثیرگذار خواهد بود یا خیر نیز گفت: «باید ببینیم تعریف روسیه از این کریدور چیست. اینکه می‌گوییم به نفعش هست یا نیست. قطعاً گسترش نفوذ ترکیه در قفقاز به نفع روسیه هم نیست. روسیه در قفقاز و آسیای مرکزی می‌گوید که همه باید با من باشند. سیاست روسیه به جای همه با هم، سیاست همه با من است و دنبال این است که همه با او هماهنگ کنند.» او مخالف گسترش نفوذ ترکیه است اما باید ببینیم که تعریف روسیه از احیای کریدور چیست؟ ایران صراحتاً اعلام موضع کرده و اگر بحث مخدوش کردن مرز ایران و ارمنستان باشد ایران همه‌جوره مقابل این طرح می‌ایستد و اگر بحث این است که جمهوری آذربایجان به نخجوان دسترسی داشته باشد بعید می‌دانم ایران مخالفتی داشته باشد، این نقض حاکمیت ملی ارمنستان نخواهد بود. از این طرف هم مرز ایران و ارمنستان را مخدوش نمی‌کند. یک دسترسی به جاده‌هاست و می‌تواند از این جاده‌ها استفاده کند.»